

З 4 по 8 жовтня в Запоріжжі у рамках Днів міста пройшов Тиждень фільмів ФРН, в організації якого взяли участь міський кіноклуб «Сходження», запорізький міський Молодіжний центр, «Фільмотек дер Югенд», Оберхаузен (ФРН) та ТВО «Кінофестиваль» (м. Київ). Демонстрували фільми останніх років відомих західнонімецьких режисерів М. фон Тротта, В. Херцога, П. Шлендорфа, В. Фассбінера та інших, а також програми паралельного кіно СРСР.

Нарешті й український глядач зможе познайомитись з неординарним явищем, ім'я якому — паралельне кіно СРСР. Спочатку в Запоріжжі, потім у Києві, на відкритому фестивалі «Молодість-89», представлятимуться великі ретроспективи усіх його напрямків та течій. Так-так, не дивуйтеся — є вже напрямки і течії, ігрове, кіно і мультиплікація, великі відеообої та щось таке, чому загалі немає аналогів у світовій історії кіно. Кажуть, що навіть у Ризі, на фестивалі авангардних фільмів «Арсенал», не було такого представництва вітчизняного андерграунду, який очікується в Києві з 29 жовтня по 4 листопада.

Здається, перебудова торинулася і оргномітету нашої «Молодості», бо як же можна собі уявити молодіжний фестиваль без справді молодого кіно? Адже що ми маємо? Фільми про панків, рокерів, хіллі та інтердічаторів, зроблені згідно з настановами соціалістичного конформізму, так само, як і стрічка про комсомольські будови, чисту юнацьку любов та віру в часливє майбутнє. І це кіно молодих та для молодих? А де ж сучасний погляд, нова естетика, нетрадиційні форми? Одне слово, те, чого ми чекаємо від молодих у наш такий непростий час, коли глядача важко заманити до кінотеатру навіть еротикою та бійками у вітчизняному виконанні.

Торік угорці привезли на «Молодість» програму експериментальних фільмів (разом з 16-міліметровим авангардом кінця 70-х), але оргномітет нарешті не спромігся їх показати. Цього року все докорінно змінюється. Два фільми паралельників увійшли до конкурсної програми («Тут хтось був...» братів Алейникових та «Лицарі піднебесся» Е. Юфіта), гостями фестивалю стануть майже всі лідери московського та ленінградського андерграунду.

Хто ж вони такі, ці таємничі люди — учасники «Арсеналу-88», «Інтерфільму-88», «Третього ока», «Ліні-макс-89», і міжнародного відеофесту-89 та багатьох інших представницьких міжнародних кінофорумів? Спочатку процитуємо для інформації незалежний журнал паралельників «СІНЕМА ФАНТОМ»:

ПАРАЛЕЛІ СХОДЯТЬСЯ В КИЄВІ

«Створення паралельного кіно як соціального явища пов’язане з діяльністю трьох осіб: І. Алейникова, Е. Юфіта, Б. Юхананова. До 1987 року кожен з них влаштовував показ своїх фільмів у середовищі андерграундної культури... У 1987 році в зв’язку із змінами в суспільстві вона втратила соціальний зміст: наче

ність якої має різні напрямки: від кіносвіти до пронату. Незалежні режисери вкладають в Майстерні індивідуальної режисури Університету м. Ленінграда: теоретичні праці та критичні статті публікуються в незалежному кіножурналі «СІНЕМА ФАНТОМ». Вражася? А тепер спочатку.

Паралельне кіно знімається дуже просто. Кілька людей беруть звичайну 8-чи 16-міліметрову аматорську хіно-чи, у

ся на міф, міф — на кіно, а кіно — на чудернацьку мультиплікацію і — назад. Все рухається у подвійному колі, в містичному танку привидів свідомості, ілюзій, жадань. Ми стаємо повноправними учасниками містерії «паралельне кіно».

На сьогодні є дві оформлені школи кіноандерграунду — Москви та Ленінграда. Спононвіча суперечка двох столиць відбувається і тут. Москвська школа (брата Алейникова, Б. Юхананов, П. Поселов) схильиться до інтелектуального пошуку, її представники балансують на межі радіо і Несвідомості. Глядачеві надається можливість стати свідком розгортання авторської рефлексії на всіх етапах. Тут все має значення: і тотальній, часом інтелектуально вищуканий експеримент, і можна зображення деталі — все складається в єдиний художній космос, у якому можна людина має відшукати свою власну логіку. У братів Алейникових немає двох схожих фільмів, деякі з них просто приголомшують. Взяти хоча б тільки назви: «Трантори», «Жорстона хвороба чоловіків», «Сервіровка-рокіровка», «Постполітичне кіно», «Нажлива тайна Чергіда» тощо. Б. Юхананов з його «Божевільним принцем», відеороманом у тисячу касет (вже з «Божевільним принцем Гамлет», «...Фасбіндер», «...Ліпонець», «...Кузьмін», а скільки ще планується...). І все цікаво, видовищно.

А від невеличних фільмів ленінградці відриваються неможливо. Дивні персонажі переміщуються з шаленою швидкістю. Нескінченна гонітва, спонтанні бійки у наймовірніших обставинах та інтер’єрах. Всі рухається, діє, справжній хаос дії, спресований рух від життя до смерті чи навіть — життя після смерті. Так-так, ідея саме життя тіла, з якого поринув дух, — у фокусі естетики «ненреалістів» (група «Міжальфім» Е. Юфіта). А фільми Е. Кондратьєва? До речі, це єдиний відомий широкому глядачеві зразок паралельної кінопродукції (сніг Бананана з фільму С. Солов’єва «Асса»).

Взагалі краще один раз побачити. Фільми демонструються в кінотеатрах під час фестивалю. Отже, паралелі сходяться у Києві. Шкода, звичайно, що незалежне кіно — це привілей Москви та Ленінграда. Неваже у нас на Україні ніхто не випробує свої сили в цьому цікавому напрямку? Неваже ідей не вистачає! Правда, на другому фестивалі паралельного кіно були представлені фільми групи Ю. Бродського з Дніпропетровська. В місті на Неві їх бачили, чому ж на Дніпрі — ні? Сподіваємося, що «Молодість» активізує і наші незалежні сили.

**С. ПЕРШКО,
А. ФЕДОРОВ.**

На фото: кадр з фільму «Лицарі піднебесся».

все стало можливо. Але в умовах кіновиробництва режисери паралельного кіно свободи творчості не отримали. Ситуація диктувала вибір — або зникнути, або отримати новий статус. Обрали другий шлях. І почалася своєрідна кінодіяльність».

З 1987 року редакція журналу організовує фестивалі паралельного кіно СІНЕФАНТОМ ФЕСТ. Перший відбувся у Москві в листопаді 1987 року. В ньому взяли участь 20 режисерів. Учасниками другого фестивалю, що пройшов у Ленінграді 3—5 березня цього року, були вже 50 режисерів.

У жовтні 1986 року під час проведення конференції «Молода культура» лідери паралельного кіно об’єдналися в незалежну кіноакадемію, діяль-

ніяткових випадках, відеокамеру, виришають на знімальний майданчик, яким може стати все, що завгодно — від найближчого лісу до вагону метро; до відзнятого матеріалу домонтується хроніка чи відомі кіноекрани (хоча б з фільму «Чапаєв»), на звичайнісіньому магнітофоні записується звуковий ряд... — от і все. Так, та не так. Несподівано ловимо себе на думці, що і подряпини на плівці, і її фабричний брак, і відсутність монтажу, і вражаючий непрофесіоналізм оператора, і відсутність навіть елементарного сюжету, — все це набуває певного естетично-го змісту. Життя перетворюєть-